

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО; КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Бараннік Р.В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
в.о. завідувача та доцент кафедри кримінального права
та правоохоронної діяльності
Запорізького національного університету
<https://orcid.org/0009-0008-1202-5535>

УДК 343.13:343.132:340.132

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5666.2025.4.7>

ЗАСТОСУВАННЯ ОЦІННИХ ПОНЯТЬ КЕРІВНИКОМ ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Постановка проблеми. Повноваження і правовий статус керівника органу досудового розслідування характеризуються поєднанням адміністративних і процесуальних елементів, що створює ускладнену модель реалізованої ним дискреції. Положення Кримінального процесуального кодексу України закріплюють загальні норми його компетенції, але значна частина рішень, що ним приймаються, мають оцінний характер та є його професійним судженням. На практиці це спричиняє проблему стосовно визначення меж втручання керівника ОДР у процес прийняття рішення слідчим/дізнавачем, забезпечення пропорційності управлінських повноважень, а також дотримання прав людини та запобігання виходу за межі дискреції. Актуальність даної теми зумовлена зростанням кількості та складності кримінальних проваджень, що потребують від керівника органу досудового розслідування оперативного ухвалення оціночних управлінсько-процесуальних рішень, особливо в умовах воєнного стану, за відсутності чітко визначених меж такої дискреції.

У наукових дослідженнях питання дискреції та оцінних понять у діяльності керівника органу досудового розслідування розглядаються лише фрагментами. Наприклад дослідження Шнягіна О. Г., Слінька Д. С., Чижа С. А. та інших авторів переважно акцентують увагу на загальній теорії доказів, ефективності та своєчасності розслідування. Питання співвідношення управлінських і процесуальних функцій керівника ОДР розглядається у дослідженнях Ю. П. Аленіна, В. І. Коломієць, В. М. Зінченка, М. А. Носенка, але в них немає цілісного бачення механізмів реалізації саме оцінних понять в діяльності цієї посадової особи. Розгляд судової практики, зокрема позицій Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду України, уточнює

межі повноважень та вимоги до мотивованості рішень, проте не формує сталого узагальненого статусу керівника ОДР.

Мета дослідження полягає в комплексному правовому з'ясуванні правової природи дискреційних повноважень керівника органу досудового розслідування, а також визначення ролі в його діяльності оцінних понять. Для досягнення поставленої мети ми запланували вирішити ряд задач:

- Проаналізувати нормативні засади повноважень керівника органу досудового розслідування та їх змішану адміністративно-процесуальну природу;
- Охарактеризувати групи оцінних понять, які застосовуються керівником органу досудового розслідування, показати їх вплив на ефективність і законність досудового розслідування;
- Визначити межі дискреції та механізми її обмеження;
- Узагальнити результати та окреслити напрями для подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Керівник органу досудового розслідування є процесуальною фігурою, яка має змішаний статус, так, наприклад, він не приймає безпосередню участь у досудовому розслідуванні, але у той же час він має право коригувати, скасовувати або погоджувати рішення слідчого чи дізнавача, що поєднує адміністративне управління з процесуальним контролем. У межах своїх повноважень керівник ОДР постійно використовує оцінні категорії, такі як “необхідність”, “достатність”, “доцільність”, “ефективність”, “належність” тощо. Оцінні поняття у діяльності керівника органу досудового розслідування закладені в моделі кримінального процесу, де керівник виступає гарантом ефективності, якості та законності розслідування. Адже саме від нього залежить чи буде провадження

розвиватися в потрібному темпі; чи будуть вирішені конкретні тактичні задачі; чи буде збережено баланс між дотриманням прав сторін та оперативністю розслідування.

Тому, оцінні поняття в діяльності керівника ОДР стають інструментом управління досудовим розслідуванням, що дозволяє адаптувати процес під конкретні обставини провадження, обирати найбільш ефективні засоби доказування, вчасно та ефективно реагувати на ризики та виправляти помилки слідчого чи дізнавача. Проте така оцінювальна діяльність має свої межі, тому будь-яке рішення керівника може бути оскаржене, а його обґрунтованість обов'язково перевіряється судом. Саме тому доцільно визначити природу повноважень керівника ОДР, які саме оцінні поняття він використовує в своїй діяльності та де проходять межі його дискреції. Така модель статусу процесуального учасника передбачає, що правова природа його повноважень розкривається в наступних взаємопов'язаних функціях:

1. *Організаційно-управлінські функції*. Керівник ОДР має організовувати процес досудового розслідування, а саме проводити розподіл кримінальних проваджень між слідчими/дізнавачами; утворювати слідчі групи; затверджувати плани дій; контролювати дотримання строків; координувати взаємодію між підрозділами. Аналізуючи науково-практичний коментар до другого розділу КПК України, розроблений Ю. П. Алєніним та іншими науковцями, погодимось із думкою авторів, що ця складова містить значну кількість управлінської дискреції та відповідає класичним управлінським функціям у межах правоохоронного органу [1].

2. *Процесуальний контроль*. Керівник ОДР наділений процесуальними повноваженнями контролю, а саме: правом давати письмові вказівки слідчому; скасовувати необґрунтовані або незаконні постанови; вимагати усунення процесуальних порушень та забезпечувати дотримання прав всіх учасників процесу. Під час користування цими повноваженнями від керівника органу досудового розслідування вимагається проведення власної оцінки доказової ситуації, обґрунтованості процесуальних рішень і правильності окремих слідчих дій. Проводячи огляд та аналіз судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного суду України, В. І. Коломієць прийшов до висновку, що такі підходи відображені як у науковій доктрині, так і в судовій практиці щодо меж компетенції керівника ОДР [2, с. 231].

3. *Гарантійна функція*. Законодавство України покладає на керівника органу досудового розслідування обов'язок запобігати порушенням прав людини під час розслідування. Керівник ОДР має оцінювати співмірність втручання, обирати заходи забезпечення з урахуванням ризиків та підстав для обмеження прав, а також він має гарантувати, що процесуальні дії не призведуть до необґрунтованих утисків. Така гарантійна роль у провадженні підкреслює, що керівник ОДР повинен поєднувати і юридичні знання і професійне судження при використанні своїх дискреційних повноважень [3, с. 255].

Кримінальний процесуальний кодекс України, а саме ст. 39 КПК, вказує на основні повноваження керівника у недеталізованій формі, що залишає йому значний простір для використання оцінних рішень під час роботи. Правова природа його повноважень може поєднувати визначені обов'язки та поле для досвідченого професійного судження в межах процесуальних гарантій.

Судова практика демонструє, що рішення керівника органу досудового розслідування, наприклад про закриття провадження, про скасування процесуальних дій, стосовно долі речових доказів, щодо права на оскарження та інші мають свої певні суттєві правові наслідки. Практика Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду України акцентує увагу на тому, що такі рішення обов'язково підлягають судовому контролю та мають суворо бути в межах процесуальних норм, визначених в КПК, та ґрунтуватися на конкретних підставах [4].

Оцінні поняття в діяльності керівника органу досудового розслідування є суттєвим елементом його процесуально-організаційних та контрольно-процесуальних повноважень, оскільки саме вони забезпечують та надають можливість гнучкого реагування на обставини, які не врегульовані в нормах законодавства, КПК зокрема. Однак, керівник ОДР не займається доказовою діяльністю замість слідчого, не приймає участь у формуванні матеріалу доказування та загалом не виконує процесуальні повноваження слідчого/дізнавача, він відповідає лише за узгодженість вже готової доказової інформації, послідовність процесу розслідування та обґрунтування управлінських і процесуальних рішень.

До основних оцінних понять в діяльності керівника можна віднести:

1. *Достатність доказів*. Керівник органу досудового розслідування оцінює чи зібрані всі матеріали, що в подальшому дають можливість сформулювати повідомлення про підозру; пого-

дити або ж ініціювати клопотання про запобіжний захід; вирішити чи необхідно проводити експертизу та визначити яку саме експертизу потрібно провести. Оцінка достатності доказів передбачає аналіз доказів з погляду на їх ознаки: належність, допустимість та достовірність, а також їх взаємозв'язок та достатність у сукупності, що відповідає критеріям, закріпленим у теорії доказів [5, с. 51; 6, с. 887].

2. *“Доцільність” та “необхідність” слідчої дії.* Критерії необхідності та доцільності постійно використовуються при прийнятті рішень про проведення додаткових допитів, обшуків, оглядів, тимчасового доступу до речей, залучення експертів чи проведення експертизи. Керівник органу досудового розслідування зіставляє завдання розслідування з можливими ризиками, наприклад, знищення доказів, тиск на свідків, ухилення від слідства тощо, та важливістю проведення процесуальної дії, а також розглядає її потенційний вплив на права і свободи учасників. Науковий аналіз означених питань знаходимо в працях вітчизняних вчених, присвячених доказуванню і забезпеченню балансу між інтересами суспільства та правами людини [7, с. 579; 6, с. 888].

3. *Ефективність досудового розслідування.* Поняття “ефективності” в кримінально-процесуальному законі охоплює такі ознаки, як: дотримання процесуальних строків; відсутність дублюючих та марних процедур; своєчасне реагування на нові обставини. Керівник ОДР має право ініціювати коригування тактики, прискорити будь-який з процесів, та визначити пріоритетність певних етапів чи дій. Чим більше ефективним буде процес — тим більше він стане результативним, а не формальним.

4. *Своєчасність.* Науковці Слінько Д. С., Шнягін О. Г., Носенко М. А. в своїх роботах акцентують увагу на тому, що оцінка своєчасності передбачає контроль строків провадження, дотримання прав учасників та запобігання безпідставним затримкам, тому керівник ОДР під час виконання своїх обов'язків має стежити за тим, щоб ключові рішення та дії приймалися без зволікання [8, с. 176; 5, с. 52].

5. *Ризики.* Обрання запобіжного заходу формально здійснюється судом, проте керівник ОДР також тут відіграє чималу роль. Він готує оцінку ризиків, наприклад знищення або спотворення доказів, вплив на свідків, переховування підозрюваних, повторне вчинення злочину, ця оцінка лягає в основу клопотань до суду або прокурора. На сьогоднішній день, в умовах

воєнного стану, така оцінка ризиків є особливо важливою.

6. *Обґрунтованість процесуальних рішень слідчого/дізнавача.* Керівник органу досудового розслідування перевіряє постанови чи клопотання слідчого/дізнавача на відповідність законодавчим вимогам, чи мають вони достатню мотивувальну частину, чи структуровано викладений текст, а також на наявність належних, допустимих доказів. Якщо ж керівник виявить недостатню обґрунтованість — може повернути на доопрацювання або скасувати постанову чи клопотання.

Розглядаючи оцінні поняття в діяльності керівника органу досудового розслідування, доцільно також приділити увагу організаційно-процесуальним оцінним поняттям, до яких відносяться:

– *Повнота розслідування.* Це поняття розглядається зі сторони того чи охоплено всі обставини справи, що підлягають доказуванню; чи проведено достатньо слідчих (розшукових) дій; чи враховано усі можливі версії події. Такі обставини важливі для формування цілісної доказової картини [9; 10].

– *Раціональність розподілу повноважень.* Під час дослідження цього питання деякі дослідники, зокрема, Носенко М. А. та Зінченко В. М. підкреслюють, що мова йде про оптимальне співвідношення: складність провадження — навантаження слідчого — потреба у створенні слідчих груп. Згадані науковці стверджують, що такий підхід дозволяє уникнути перевантаження [11, с. 132; 8, с. 178].

– *Коригування плану розслідування.* Керівник ОДР оцінює як слідчий реагує на нові факти, чи потрібно вносити зміни до плану розслідування, чи потрібно змінювати пріоритетність окремих слідчих дій, такий підхід передбачає гнучкість управління розслідування залежно від ходу провадження.

У складних справах з численними доказами або в умовах воєнного стану потреба в застосуванні таких оцінних понять, як “ризик”, “доцільність”, “ефективність”, “раціональність” стає особливо актуальною.

Обмеження дискреційних повноважень керівника органу досудового розслідування закріплені у Кримінальному процесуальному кодексі України. Так КПК України вказує, що керівник не може змушувати слідчого приймати незаконні рішення, втручатися у внутрішнє переконання слідчого при оцінці доказів або давати вказівки, що суперечать правам учасників провадження. Також керівник ОДР не вправі підміняти собою прокурора у питаннях повідомлен-

ня про підозру або обрання запобіжних заходів, оскільки ці питання обов'язково має вирішувати прокурор або суд [12, с. 93]. Таким чином, забезпечуючи дотримання принципу законності, нормативні рамки чітко обмежують поле законного вибору керівника ОДР.

Другим обмежувачем є вимога вмотивованості рішень, яка має ґрунтуватися на принципі законності. Торбас О. О. та Лапкін А. В. у своїх дослідженнях зазначають, що навіть у межах дискреції керівник ОДР повинен діяти виключно в межах закону та приймати рішення на основі внутрішнього переконання, яке має бути підкріплено аргументацією. Відсутність такої вимоги як належне обґрунтування або навпаки свавільність дій є підставою для того щоб суд визнавав такі рішення неправомірними [12, с. 94–95; 13, с. 135–137].

Одним із внутрішніх механізмів контролю є процесуальне керівництво прокурором. Керівник органу досудового розслідування підпорядковується прокурору та зобов'язаний виконувати його вказівки, але лише тільки ті, що не суперечать закону. Тому, спираючись на думку вченого Чорного Д. М., така підпорядкованість має обмежувальний характер в діяльності керівника ОДР, в тих випадках, де закон надає право процесуальних рішень виключно прокурору [14, с. 396].

Другим та не менш важливим контролем за діяльністю керівника органу досудового розслідування є судовий контроль. Дії та постанови керівника ОДР можуть бути оскаржені слідчим або стороною захисту в судовому порядку, а суд, в свою чергу, перевіряє чи дотримані принципи пропорційності, законності та захисту прав учасників процесу. Судовий контроль здійснює зовнішню перевірку правомірності дій керівника ОДР та є додатковим механізмом обмеження дискреційних повноважень.

Керівник органу досудового розслідування зобов'язаний оцінювати чи не призведе його рішення до надмірного обмеження прав учасників провадження і за потреби коригувати свої вказівки – такі дії забезпечують принцип пропорційності та вимогу балансування інтересів слідства і прав учасників процесу. Важливим аспектом обмеження дискреції є фіксація мотивів та документальне оформлення рішень, що забезпечує прозорість та можливість перевірки їх законності.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що дискреційні повноваження керівника органу досудового розслідування мають змішану організаційно-процесуальну

природу та реалізуються через систему оціночних понять, які забезпечують гнучке управління досудовим розслідуванням без втручання у доказову діяльність слідчого чи дізнавача.

Обґрунтовано, що оцінні поняття в діяльності керівника ОДР виконують інструментальну функцію і є необхідним елементом реалізації його управлінських, контрольно-процесуальних і гарантійних повноважень. Саме через такі категорії, як достатність доказів, доцільність і необхідність слідчих дій, своєчасність, ефективність, ризики, повнота розслідування та раціональність розподілу повноважень, забезпечується адаптація процесу розслідування до конкретних обставин кримінального провадження.

Доведено, що застосування оцінних понять керівником органу досудового розслідування не є проявом свавілля, а здійснюється в межах чітко визначених правових обмежень. До таких обмежень належать норми Кримінального процесуального кодексу України, принципи законності, пропорційності та обґрунтованості, заборона втручання у внутрішнє переконання слідчого, а також обов'язок належного мотивування управлінських і процесуальних рішень.

Встановлено, що прокурорський та судовий контроль виступають ключовими зовнішніми механізмами стримування дискреції керівника ОДР і забезпечують перевірку відповідності його рішень вимогам закону та стандартам захисту прав людини. Судова практика, зокрема практика Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, підтверджує, що організаційні й контрольно-процесуальні рішення керівника ОДР можуть мати істотні правові наслідки та підлягають оцінці з точки зору їх мотивованості та пропорційності.

Акцентовано, що в умовах ускладнення кримінальних проваджень, значного обсягу доказової інформації та дії правового режиму воєнного стану роль оцінних понять у діяльності керівника органу досудового розслідування суттєво зростає, що, у свою чергу, підвищує вимоги до якості професійного судження, документального оформлення рішень і прозорості управлінських процесів.

Зроблено висновок, що подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення доктринальної моделі застосування оцінних понять керівником органу досудового розслідування, формування критеріїв допустимого управлінського втручання та узагальнення стандартів судового контролю за реалізацією таких дискреційних повноважень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Науково-практичний коментар до Розділу II Кримінального процесуального кодексу України “Заходи забезпечення кримінального провадження” / Ю. П. Аленін, М. В. Багрій, Р. І. Благута та ін.; за ред. І. В. Гловюк. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 440 с.
2. Коломієць В. І. Зарубіжний досвід взаємодії між органами досудового розслідування та можливості його використання в Україні. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2023. № 28 (1). С. 226–233.
3. Денисенко В. В. Правовідносини слідчого і керівника органу досудового розслідування. *Вісник кримінального судочинства*. 2024. № 3–4. С. 250–266. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2023.3-4/250-266>.
4. Огляд рішень Великої Палати Верховного Суду, об’єднаної палати і палат Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, які містять правові висновки про застосування норм кримінального та кримінального процесуального права (2018–2025 роки) / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного кримінального суду департаменту аналітичної та правової роботи; заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, д-р юрид. наук Н. О. Антонюк. Київ, 2025. 96 с.
5. Слінько Д. С., Слінько С. В., Шнягін О. Г. Процесуальні засади оцінки доказів. *Право.ua*. 2022. № 3. С. 48–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2022.3.6>.
6. Чиж С. А. До питань оцінки доказів у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2025. № 34 (1). С. 883–892.
7. Коваленко А. В. Використання доказів у кримінальному провадженні як складова процесу доказування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 576–582.
8. Носенко М. А. Актуальні проблеми процесу доказування у кримінальному провадженні. *Кримінальна юстиція сучасної України: виклики та перспективи* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присв. до 75-річчя д.ю.н., проф. Ю. П. Аленіна (м. Одеса, 20 лист. 2021 р.) / відп. ред.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур ; НУ “ОЮА”. Одеса, 2021. С. 174–178.
9. Яновська О. Докази та доказування у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану: практика Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_prezent/2022_09_28_Ianovska_.pdf (дата звернення: 20.12.2025).
10. Хутковський О. Оцінні поняття в кримінальному праві України. *DSpace Repository*. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/items/189a2447-4ffa-4fa3-ab25-71f8b8a08fe9> (дата звернення: 02.12.2025).
11. Зінченко В. М. Достатність доказів у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2020. 231 с.
12. Лапкін А. Принцип дискреційності кримінального переслідування. *Вісник НТУУ “КПІ”. Політологія. Соціологія. Право*. 2020. № 3 (47). С. 91–95.
13. Торбас О. О. Розсуд в кримінальному процесі України: теоретичне обґрунтування та практика реалізації : монографія. Одеса : Юридична література, 2020. 284 с.
14. Чорний Д. М. Співвідношення прокурорського нагляду та процесуального керівництва досудовим розслідуванням. *Правове життя сучасної України* : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 травня 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса : Гельветика, 2020. Т. 1. С. 394–397.

Бараннік Р.В. ЗАСТОСУВАННЯ ОЦІННИХ ПОНЯТЬ КЕРІВНИКОМ ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У статті здійснено комплексний аналіз застосування оцінних понять у діяльності керівника органу досудового розслідування як ключового елементу реалізації його дискреційних повноважень у кримінальному провадженні України. Обґрунтовано, що правовий статус керівника органу досудового розслідування має змішану адміністративно-процесуальну природу, що зумовлює використання ним оціночних категорій у процесі організації, контролю та забезпечення законності досудового розслідування.

У роботі проаналізовано основні групи оцінних понять, які застосовуються керівником органу досудового розслідування, зокрема: достатність доказів, необхідність і доцільність проведення слідчих (розшукових) дій, своєчасність та ефективність розслідування, оцінка процесуальних ризиків, а також організаційно-процесуальні категорії повноти розслідування та раціональності розподілу повноважень між слідчими. Показано, що зазначені оціночні поняття виконують інструментальну функцію, забезпечуючи гнучке реагування на обставини конкретного кримінального провадження без втручання у доказову діяльність слідчого чи дізнавача.

Особливу увагу приділено визначенню меж дискреції керівника органу досудового розслідування. Доведено, що застосування оціночних понять обмежується вимогами Кримінального процесуального кодексу України, принципами законності, пропорційності та обґрунтованості, заборонаю втручання у внутрішнє переконання слідчого, а також механізмами прокурорського та судового контролю.

Зроблено висновок, що в умовах ускладнення кримінальних проваджень та дії правового режиму воєнного стану роль оціночних понять у діяльності керівника органу досудового розслідування істотно зростає, що потребує підвищених стандартів професійного судження, мотивування та документального оформлення управлінських і процесуальних рішень.

Ключові слова: оцінні поняття, дискреція, керівник органу досудового розслідування, кримінальний процес, досудове розслідування, судовий контроль, прокурорський контроль.

Barannik R.V. APPLICATION OF EVALUATIVE CONCEPTS BY THE HEAD OF THE PRE-TRIAL INVESTIGATION BODY

This article provides an in-depth legal analysis of the application of evaluative concepts in the activities of the head of a pre-trial investigation body as a core element of the exercise of discretionary powers within Ukrainian criminal procedure. The study is based on the premise that the legal status of the head of a pre-trial investigation body is inherently mixed, combining organisational, managerial and procedural-control functions. This hybrid nature objectively necessitates the use of evaluative concepts that cannot be fully formalised within statutory provisions but play a decisive role in shaping procedural decisions and management strategies during pre-trial investigation.

The article systematically examines the main categories of evaluative concepts employed by the head of a pre-trial investigation body. These include the sufficiency of evidence, the necessity and expediency of investigative actions, the timeliness and effectiveness of pre-trial investigation, the assessment of procedural risks, as well as organisational and procedural categories such as the completeness of investigation and the rational allocation of investigative resources. It is argued that these evaluative concepts function as practical tools that enable flexible adaptation of investigative processes to the specific circumstances of a criminal case, while preserving the functional autonomy of the investigator or inquirer in matters of evidence gathering and evaluation.

Special attention is paid to the legal boundaries of discretionary powers exercised by the head of a pre-trial investigation body. The research demonstrates that discretion in this context does not imply arbitrariness, but operates within a clearly defined normative framework established by the Criminal Procedure Code of Ukraine. These boundaries include compliance with the principles of legality, proportionality and reasonableness, the prohibition of interference with the investigator's internal conviction when assessing evidence, and the obligation to provide proper justification for administrative and procedural decisions. The article highlights that the requirement of motivated decision-making serves as a fundamental safeguard against abuse of discretion and ensures transparency and accountability in managerial practices within pre-trial investigation bodies.

The study further analyses the role of prosecutorial and judicial oversight as external mechanisms for controlling the exercise of discretion by the head of a pre-trial investigation body. It is substantiated that prosecutorial supervision and judicial review function as effective constraints that verify the legality, proportionality and human-rights compliance of organisational and procedural decisions. The case law of the Supreme Court of Ukraine is examined to illustrate how courts assess the legitimacy of such decisions, particularly in situations where inadequate organisational management may lead to delays in investigation or the loss of significant evidentiary material.

The article places particular emphasis on the contemporary context of criminal proceedings conducted under conditions of martial law. It is argued that the increased complexity of criminal cases, the growing volume of evidentiary information and heightened procedural risks significantly amplify the importance of evaluative concepts in the activities of the head of a pre-trial investigation body. Under these conditions, discretionary decision-making requires a higher level of professional judgment, careful balancing between investigative efficiency and the protection of fundamental rights, and strict adherence to documentation and reasoning standards.

The study concludes that evaluative concepts constitute an indispensable component of the discretionary powers of the head of a pre-trial investigation body and are essential for ensuring effective, lawful and proportionate pre-trial investigation. At the same time, their application must remain subject to strict legal limitations, transparent reasoning and continuous external oversight. The findings of the article provide a doctrinal basis for further research aimed at developing a coherent model of evaluative decision-making and refining standards for the lawful exercise of discretion in pre-trial investigation management.

Key words: evaluative concepts, discretion; head of the pre-trial investigation body, criminal procedure, pre-trial investigation, judicial review, prosecutorial oversight.

Дата надходження статті: 30.11.2025

Дата прийняття статті: 18.12.2025

Опубліковано: 29.12.2025

